

Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag

HUNT4 - den fjerde helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag

Våren 2016 er HUNT inne i en ny og intensiv fase. Flere ressurser er satt inn i HUNT4 teamet. Utallige brikker skal på plass for å få i gang det store HUNT-maskineriet høsten 2017. Verdens største helseundersøkelse skal gjennomføres for 4. gang. Når vi inviterer over 100.000 innbyggere i Nord-Trøndelag fra 13 til 100 år til å delta i HUNT4, må det være kvalitet i alle ledd. Kjøreplan, logistikk for personell, utstyr og biologiske prøver, avtaler med kommuner og skoler, spørreskjemaer, opplegg for kliniske undersøkelser og bemanningsplan. Dette og mere til krever nøye planlegging.

Selbu-pilot viktig

For å kvalitetssikre spørreskjema i Voksen-HUNT4 og Ung-HUNT4 inviterte vi Selbu kommune til å være vår pilotkommune. Vi fikk et entydig positivt svar, og ble varmt mottatt i Selbu av så vel kommuneledelse som skoleledelse. 7. mars 2016 var elever ved Selbu videregående skole og Selbu ungdomsskole testpiloter for spørreskjema for Ung-HUNT4.

Samme uke som vi gjennomførte Selbu-piloten på skolene, fikk 250 innbyggere i Selbu over 19 år spørreskjemaet for Voksen-HUNT4 i posten. Dette ble fulgt opp med telefonintervjuer om hvordan spørreskjemaene blir forstått, om de var for omfattende osv.

Kommunene er gull

I løpet av de to årene HUNT4 har vært under planlegging har alle kommunene i Nord-Trøndelag hatt besøk av HUNT. Det gode samarbeidet man her har lagt grunnlaget for er gull verdt i HUNT-sammenheng, og muliggjør en ny HUNT-satsing for 4. gang.

Mobilisering på alle plan

I den fasen vi er i nå gjelder det å gjøre HUNT4 kjent over hele fylket, i alle kommuner og blant alle innbyggere, dette for at deltakelse skal bli en selvfølge når HUNT4 starter opp høsten 2017.

HUNT, med sin samling av helsedata og biologiske prøver, bidrar til å belyse sammenhenger mellom livsstil og helse. HUNT gjennom 40 år er en uvurderlig kilde til en bedre folkehelse, livskvalitet og fortsatt framgang for sykdomsforskning både nasjonalt og internasjonalt. Når startskuddet går for HUNT4 høsten 2017 gjelder det å ha mobilisert det aller viktigste i HUNT4: Hver enkelt innbygger i Nord-Trøndelag (eller nord i Trøndelag etter 1.1.2018) mellom 13 og 100 år!

HUNT4

HELSEUNDERSØKELSEN I NORD-TRØNDELAG

Aktuell samfunnsmedisin, noe for deg?

HUNT forskningssenter arrangerer den faste møteserien Aktuell samfunnsmedisin siste fredag hver måned kl. 13 til 14.30 i vår- og høsthalvåret. Informasjon om møtene finner du på vår facebook-side og vår nettside. På møtene tas aktuelle samfunnsmedisinske tema opp til åpen diskusjon etter innledninger av sakkyndige.

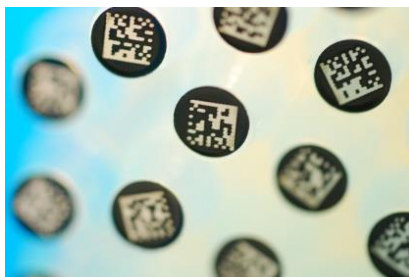
Møtene er åpne for alle som vil, og holdes i HUNT forskningssenter sitt auditorium i Forskningsveien 2 i Levanger. Vi arbeider med løsninger som gjør at man kan følge møtene fra egen PC hvis man ikke har anledning til å møte.

Nytt fryselager ved HUNT biobank

Ved HUNT biobank er det bygd et automatisert fryselager som skal holde 80 kuldegrader. Lageret måler 12,6 x 3,1 x 4,9 meter og veier 30 tonn. Det vil ha en kapasitet på opp til 13 millioner prøver, og blir lagringssted for biologisk materiale samlet inn i den kommende helseundersøkelsen HUNT4. Prøver fra tidligere HUNT-undersøkelser, som i dag lagres i vanlige kistefrysere og må plukkes ut for hånd, skal også overføres til det nye lageret. Blodprøver som blir samlet inn fra deltakerne i HUNT4, vil bli delt opp i ca. 30 småporsjoner og får alle sitt unike ID-nummer for avidentifisering og en egen plass i det nye lageret.

En robot sørger for raskt å sette prøvene inn i fryseren, og henter de ut igjen uten at de blir varmet opp når de skal anvendes i ulike forskningsprosjekt. Dette sørger for en effektiv prosess med hurtig prøvehåndtering, noe som sikrer god kvalitet på det

biologiske materialet ved lagring over tid, og dermed forsvarlig og god forskning i fremtiden.

Investeringen er finansiert av Forskningsrådet gjennom infrastrukturprosjektet Biobank Norge.

(www.ntnu.no/biobanknorge)

Lageret er levert av firmaet Brooks Life Science Systems, og er den største -80°C fryseren de foreløpig har levert. Lageret ble bygget opp på fabrikk i San Diego, USA, før det ble demontert og fraktet til Levanger. Det unike fryselageret står nå klart for bruk (vår 2016), etter en byggeperiode på ca. 1 år. Flere lokale aktører har vært sterkt involvert i byggeprosessen.

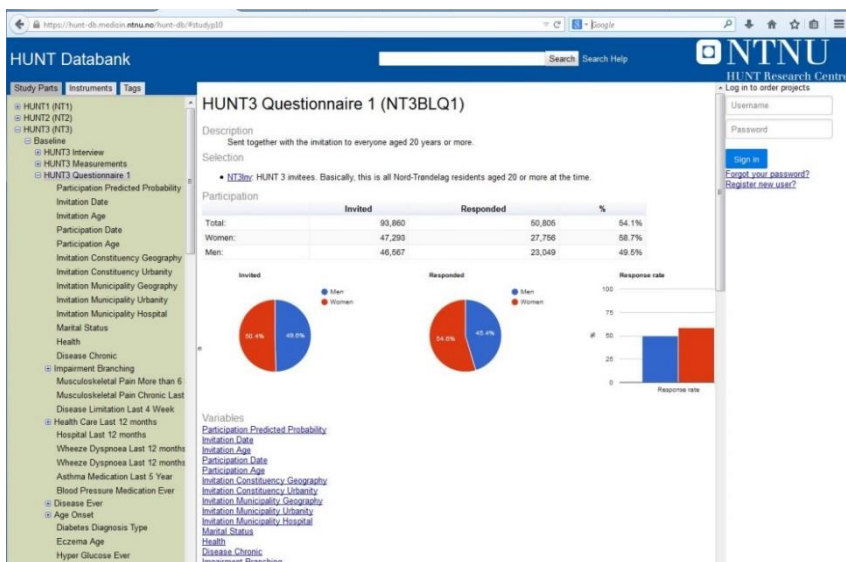
HUNT databank

Nord-trønderne har bidratt med gode forskningsdata gjennom spørreskjema, intervju og ulike målinger. To forhold har betydning for databanken; personvernet skal ivaretas slik at alle kan ha tillit til at data blir håndtert på en forsvarlig måte, og deltagerens innsats skal utnyttes ved at data brukes til forskning.

Databanken har sikre løsninger for håndtering av data og våre prosedyrer er godkjent av Datatilsynet. Alle data er knyttet til deltagerens fødselsnummer, noe som gjør det mulig å koble sammen data fra HUNT med andre nasjonale registre. Når forskere får data, er informasjon som kan knytte data til enkeltpersoner fjernet. Vi har til enhver tid oversikt over hvilke forskere som har data, hvilke data de har og hvor lenge de har godkjenning for å ha disse. Gode lagrings- og eksportløsninger gjør at databanken kan betjene mange prosjekter, og for tiden jobber over 300 forskningsprosjekter i inn- og utland med HUNT-data. Utover å håndtere alle data som er innsamlet i HUNT, har vi i økende grad fått oppdrag for å kvalitetssikre, lagre og eksportere data til andre institusjoner. Vi ønsker å utvide denne funksjon til å inkludere stadig flere universitet og sykehus.

Se mer? Her er nettsiden:

<https://hunt-db.medisin.ntnu.no/hunt-db/>

KG Jebsensenter til ISM/HUNT

HUNT forskningssenter og Institutt for samfunnsmedisin fikk i år tildelt et K.G. Jebsen-senter for medisinsk forskning. Senteret, som heter K.G. Jebsen-senter for genetisk epidemiologi, skal nå gå i gang med analysene av den genetiske variasjonen blant HUNT-deltakere. Vi skal lete etter gener som gir oss bedre forståelse for hvorfor vi blir syke og hvorfor vi holder oss friske. Dette gjør at presisjon i behandling og forebygging av sykdom kan bli bedre. Vi er særlig på leting etter gener som holder oss friske. Finner man slike, kan genet i seg selv eller proteinet fra genet egne seg som mål for nye medisiner, og dette er en av hovedmålsettingene for senteret.

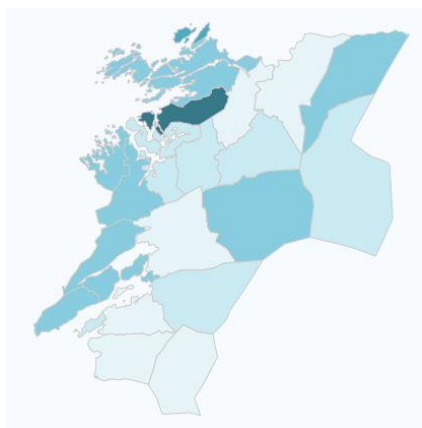
K.G. Jebsen-senter for genetisk epidemiologi koordinerer studier på mer enn 50 ulike sykdommer i samarbeid med over 150 forskere, leger og spesialister. For å kunne forstå resultatene av genetiske analyser er det viktig å jobbe tett sammen med forskere som kjenner sykdommen godt fra et klinisk ståsted. Bare på den måten kan vi forstå mekanismene bak sykdommen og påvise gener som kan gi viktig informasjon i søken etter mål for utviklingen av nye medisiner.

Vite mer?

www.ntnu.no/huntgenes

Mange kommuner i Norge mangler folkehelsestrategier

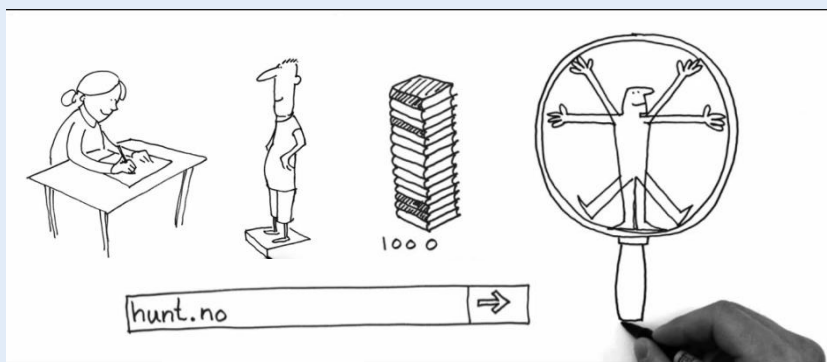
Riksrevisjonens undersøkelse av offentlig folkehelsearbeid viser at over halvparten av norske kommuner ikke har mål og strategier for folkehelsearbeidet. Bare 24 prosent av kommunene har utarbeidet oversikt over innbyggernes helsetilstand og faktorer som påvirker denne.

Kommunene i Nord-Trøndelag er bedre stilt. På grunn av HUNT har kommunene her i fylket hatt god oversikt over helsetilstanden blant innbyggerne siden 1980-årene. Vil du se statistikk for din kommune, finner du det på HUNTs hjemmesider: www.ntnu.no/hunt/folkehelsestatistikk

Filmer om HUNT

Nå er det laget nye filmer om HUNT, som forklarer hva HUNT er og hva opplysningene i HUNT brukes til. Filmene er laget av Medialab filmproduksjon. Tegner er Alf Inge Hellevik, som også er stipendiat og jobber med HUNT data.

Slørdahl om HUNT i Dagens medisin

I avisen Dagens medisin skriver administrerende.

direktør i Helse Midt-Norge RHF Stig Slørdahl den 17. februar 2016 om viktigheten av åpenhet og transparens i helsetjenester og helseforskning. Dette er avgjørende for at vi skal løse morgendagens utfordringer. «Informasjonsteknologien gir oss også nye muligheter til å bedre kunnskapsgrunnlaget vårt. Gjennom fornuftig bruk av «big data» kan vi utvikle strategier for å forebygge sykdom og for å gi bedre behandling. Dette gjelder både på individnivå og overordnet. Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT) er gull verdt og nå rigger vi for en fjerde runde med innsamling av helsedata fra hele befolkningen i fylket. Men bruk av informasjonsteknologi forutsetter at vi samler inn og registrerer riktige data. Derfor er vi avhengig av en kultur for åpenhet og gjensidig tillit rundt data som samles inn.»

Kolspris til professor Arnulf Langhammer

På verdens kolsdag i 2015 ble HUNT-forsker Arnulf Langhammer tildelt LHLs kolspris. Langhammer er professor ved HUNT forskningssenter og allmennlege ved Høvdinggården legekantor i Steinkjer. Langhammer har bidratt til at HUNT i dag er den mest komplette befolkningsundersøkelsen om helse i Norge.

Langhammer har vært prosjektleder for lunge- og osteoporosestudiene. Han er leder for HUNTs databank og leder for gruppen som arbeider med de mange spørreskjemaene og kvalitetssikrer alle data i HUNT. Langhammer tok doktorgraden i 2003 om lungeplager og osteoporose med data fra HUNT2 (1995 til 1997).

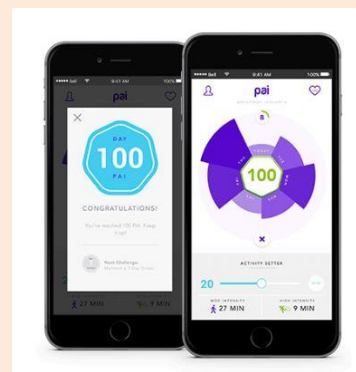

John Norman Melheim, leder i LHL, overrekker prisen til Arnulf Langhammer (bilde: Ole Morten Melgård)

HUNT-data kan bidra til motivasjon for mer fysisk aktivitet

Studier på data fra Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag har dannet grunnlaget for et nytt pulsarmbånd og en telefon-app knyttet til dette som har fått navnet Mio PAI – Personal Activity Intelligence. Hensikten med PAI er å fortelle brukeren hvor mye aktivitet man trenger per uke for å ha gode helsesjanser. Forskingen til Ulrik Wisløff ved K.G. Jebsen Senter for

hjertetrening i Trondheim, som sto bak tredemølle-undersøkelsen i HUNT3, viser at folk som har et aktivitetsmønster som tilsvarer 100 PAI i uka, lever vesentlig lenger og er langt mer beskyttet mot livsstilssykdommer enn andre. Denne innovasjonen har fått stor oppmerksomhet internasjonalt, og mange tror dette vil bli en ny global standard for treningsapper.

Illustrasjonsbilde Mio PAI

HUNT nyhetsbrev blir utgitt årlig av HUNT forskningssenter, og har som målsetting å opplyse om Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag. **HUNT forskningssenter, Forskningsveien 2, 7600 Levanger** www.hunt.no
Redaksjon: Steinar Krokstad, Ingrid Hallan, Maria Stuifbergen.